

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-633226-III/09/AS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 18 lipca 2012 r.

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że w toku rozpatrywania przez Rzecznika skarg stwierdzono możliwość naruszenia zasady równego i sprawiedliwego traktowania w prawie do zabezpieczenia społecznego osób, o których mowa w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

Przepis ten stanowi, że za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką ojcem lub rodzeństwem, ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nie przekracza 150 % kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy;
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- niezdolność do pracy powstała w określonych ustawowo okresach.

Okres opłacania składek jest okresem ubezpieczenia i mieści się w katalogu okresów wskazanych w tym przepisie. W świetle tej regulacji w przypadku powstania niezdolności do pracy poza okresem ochrony z prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy korzystać mogą jedynie osoby całkowicie niezdolne do pracy, które pobierają świadczenie pielęgnacyjne, a za które nie są odprowadzane składki na ubezpieczenia

emerytalne i rentowe z uwagi na posiadany przez nie staż ubezpieczeniowy. W tym przypadku nie ma znaczenia fakt, że niezdolność do pracy zaistniała w okresie późniejszym, niż 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Wynika to z treści art. 57 ust. 2 ustawy emerytalnej, w świetle którego warunek zaistnienia niezdolności do pracy w okresie ochronnym nie znajduje zastosowania wobec ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Z prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie mogą zatem skorzystać osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, za które nie są odprowadzane składki na ubezpieczenie z uwagi na fakt posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczenia w sytuacji, kiedy moment zaistnienia częściowej niezdolności do pracy przypadać będzie w okresie późniejszym, niż 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia (po okresie ochrony).

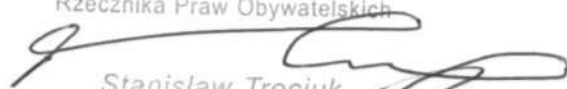
Wprowadzając nową formę wsparcia z systemu pomocy społecznej w postaci opłacania składek ustawodawca kierował się potrzebą zapewnienia prawa do zabezpieczenia społecznego w formie emerytury lub renty osobom rezygnującym z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny. Stąd też ośrodek pomocy społecznej opłaca obowiązkowo składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za takie osoby. Zasada ta nie znajduje zastosowania jedynie wobec osób podlegających obowiązkowo tym ubezpieczeniom z innych tytułów lub już pobierających emeryturę albo rentę.

Przy realizacji tego założenia nie uwzględniono jednak przedstawionej sytuacji, która prowadzi do eliminacji z kręgu uprawnionych do renty z tytułu niezdolności do pracy osoby częściowo niezdolne do pracy i pobierające świadczenie pielęgnacyjne, za które zaprzestano opłacać składkę na ubezpieczenie społeczne ze względu na odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy, jeżeli ich niezdolność do pracy powstała poza okresem ochrony. W przekonaniu Rzecznika nie ma konstytucyjnego uzasadnienia takie zróżnicowanie w prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Powyższego stanowiska nie zmienia okoliczność, że w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia osoby takie mogą wystąpić ponownie o ustalenie stopnia niezdolności do pracy.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich